RAPPORT VAN DE RECHTER-RAPPORTEUR
in zaak C-287/91 *

I — De feiten en het procesverloop

1. De Achtste richtlijn (79/1072/EEG) van de Raad van 6 december 1979 (PB 1979, L 331, blz. 11, hierna: „Achtste richtlijn") bevat de regeling voor de teruggaaf van de belasting over de toegevoegde waarde aan niet in het binnenland gevestigde belastingplichtigen. Artikel 7, lid 4, luidt als volgt:

„Van de beslissingen over verzoeken om teruggaaf moet mededeling worden gedaan binnen *zes maanden* nadat de betreffende verzoeken, vergezeld van alle documenten die volgens deze richtlijn voor het onderzoek van de verzoeken nodig zijn, bij de in lid 3 bedoelde bevoegde dienst zijn ingediend. De teruggaaf moet plaatsvinden vóór het verstrijken van voornoemde termijn, op verzoek van de aanvrager hetzij in de Lid-Staat waar de teruggaaf wordt verleend, hetzij in de Staat waar hij is gevestigd. In het laatstgenoemde geval komen de bankkosten voor het overmaken ten laste van de aanvrager."

Teneinde de omzetting van de nieuwe bepalingen in het Italiaanse recht te vergemakkelijken, bepaalde artikel 11 van genoemde richtlijn, dat Italië, om de voor de teruggaaf bevoegde dienst naar behoren te kunnen organiseren, tot 1 januari 1982 voor de teruggaaf de langere termijn van negen maanden mocht aanhouden.

2. Genoemde richtlijn is in het Italiaanse recht omgezet bij DPR nr. 793 van 30 november 1981 (GURI nr. 358 van 31.12.1981), dat artikel 38 ter heeft ingevoegd in DPR nr. 633 van 26 oktober 1972 (GURI, bijlage bij nr. 292 van 11.11.1972), de basistekst inzake belasting over de toegevoegde waarde.

3. De diensten van de Commissie, die van marktdeelnemers uit andere Lid-Staten tal van klachten hadden ontvangen over jaren vertraging bij de teruggaaf van BTW, verzochten de Italiaanse administratie meermaals, de in de gemeenschapsregeling gestelde termijnen in acht te nemen, doch zonder resultaat.

4. Daarop besloot de Commissie, een niet-nakomingsprocedure in te leiden, en in het kader daarvan verzocht zij de Italiaanse regering bij brief van 7 februari 1990 krachtens artikel 169 EEG-Verdrag, binnen een maand na de ontvangst van die brief haar opmerkingen ter zake mee te delen.

5. Daar de Commissie van de Italiaanse Republiek geen antwoord ontving, bracht zij bij brief van 2 juli 1990 een met redenen

* Procestaal: Italiaans.

omkleed advies als bedoeld in artikel 169, tweede alinea, EEG-Verdrag uit met het verzoek, dit advies op te volgen binnen een maand vanaf de kennisgeving ervan. Toen de Italiaanse Republiek ook dit met redenen omkleed advies onbeantwoord liet, heeft de Commissie het onderhavige beroep wegens niet-nakoming bij het Hof ingesteld.

II — Schriftelijke behandeling en conclusies van partijen

1. Het verzoekschrift van de Commissie is op 15 november 1991 ter griffie van het Hof neergelegd. De schriftelijke procedure heeft een normaal verloop gehad, zij het dat de Commissie heeft afgezien van repliek.

2. Het Hof heeft, op rapport van de rechter-rapporteur en de advocaat-generaal gehoord, besloten geen maatregelen van instructie te gelasten en de zaak overeenkomstig artikel 44 bis van het Reglement voor de procesvoering zonder mondelinge behandeling af te doen.

3. De *Commissie* concludeert dat het den Hove behage:

— vast te stellen, dat de Italiaanse Republiek, door te dulden dat het Ministerie van Financiën de termijnen voor de teruggaaf van de belasting over de toegevoegde waarde aan niet in het binnenland gevestigde belastingplichtigen stelselmatig overschrijdt, en door niet in te grijpen om de met het gemeenschapsrecht strijdige gevolgen daarvan ab origine weg te werken, de verplichtingen niet is nagekomen die op haar rusten krachtens artikel 7, lid 4, van de Achtste richtlijn (79/1072/EEG) van 6 december 1979 betreffende de regeling inzake de teruggaaf van de belasting over de toegevoegde waarde aan niet in het binnenland gevestigde belastingplichtigen;

— de Italiaanse Republiek te verwijzen in de kosten van de procedure.

4. De *Italiaanse Republiek* heeft de haar ten laste gelegde schending niet betwist.

III — Middelen en argumenten van partijen

1. De *Commissie* merkt allereerst op, dat ofschoon er nu al bijna elf jaar zijn verstreken en de Achtste richtlijn in het Italiaanse recht is omgezet, de termijn voor teruggaaf in de praktijk 36 maanden bedraagt en nog langer dreigt te worden. Dit is dus een overduidelijke schending van artikel 7, lid 4, van bovengenoemde richtlijn.

De voortdurende herhaling van deze schending en de omstandigheid dat de Italiaanse Republiek in de niet-nakomingsprocedure niet heeft geantwoord, wijzen op de duidelijke wil om afbreuk te doen aan de door het gemeenschapsrecht, inzonderheid de artikelen 5 en 189 EEG-Verdrag, gewaarborgde rechtsgoederen.

Door artikel 7 van de richtlijn nog steeds niet in acht te nemen, ofschoon deze richtlijn in Italiaans recht is omgezet, gaat de Italiaanse regering met name voorbij aan het in artikel 10 van de richtlijn geformuleerde vereiste

van daadwerkelijke inachtneming van de regels inzake de teruggaaf alsmede aan de in artikel 5 EEG-Verdrag neergelegde verplichting tot samenwerking.

Daarbij komt, dat richtlijnen ingevolge artikel 189, derde alinea, EEG-Verdrag voor de Lid-Staten verbindend zijn ten aanzien van het te bereiken resultaat. Het is evenwel duidelijk, dat Italië niettegenstaande de omzetting van de richtlijn het daarin genoemde resultaat niet heeft bereikt, daar de vertraging bij de teruggaaf nog steeds onduldbaar groot is.

Bovendien voorziet artikel 38 ter van DPR nr. 633 van 26 oktober 1972, betreffende de teruggaaf aan buitenlandse belastingplichtigen, niet in de betaling van moratoire interessen over de bedragen die na het verstrijken van de in richtlijn gestelde termijn van zes maanden worden teruggegeven, hetgeen de positie van de betrokken marktdeelnemers nog verslechtert, daar dezen niet alleen jaren op de teruggaaf moeten wachten, maar uiteindelijk ook nog een deel van de reële waarde van het belastingkrediet verliezen (lucrum cessans), daar slechts het historisch bedrag wordt teruggegeven.

Ten slotte herinnert zij eraan, dat volgens vaste rechtspraak van het Hof, een Lid-Staat de op hem rustende verplichtingen niet nakomt wanneer, niettegenstaande een correcte omzetting van de richtlijn, in feite de daarin neergelegde regels niet in acht worden genomen wegens organisatorische tekortkomingen of het ontbreken van instructies. Bovendien is het vaste rechtspraak, dat een Lid-Staat zich niet op interne moeilijkheden, zoals een tekort aan personeel of de duur van de controles, kan beroepen ter rechtvaardiging van de niet-nakoming van welomschreven verplichtingen die krachtens het gemeenschapsrecht op hem rusten.

De Commissie concludeert derhalve, dat de Italiaanse Republiek het gemeenschapsrecht, en inzonderheid artikel 7, lid 4, van de Achtste richtlijn, schendt.

2. De *Italiaanse regering* betwist het telastgelegde niet, maar wijst erop, dat de vertraging bij de teruggaaf van BTW aan niet-ingezeten belastingplichtigen organisatorische oorzaken heeft, en dat daarbij geen discriminatoire bedoelingen voorliggen. Zij merkt dienaangaande op, dat de nationale administratie zich inspant om de in de richtlijn gestelde termijn van zes maanden te eerbiedigen.

Ook met betrekking tot het probleem van de moratoire interessen verklaart de Italiaanse regering, dat de bevoegde autoriteiten dit probleem nauwgezet onderzoeken om na te gaan, of het bij wege van een extensieve uitlegging van artikel 38 bis van DPR nr. 633 van 26 oktober 1972 mogelijk is, rente te betalen aan niet-ingezetenen.

M. Diez de Velasco

rechter-rapporteur